

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра економіки та фінансів _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

В.Г. Грановська В.Г. Грановська

«28» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Глобальна економіка

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень магістр

(бакалавр, магістр)

освітньо-професійна програма Професійна освіта (Економіка)

спеціальність 015 Професійна освіта

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація Економіка

(назва спеціалізації)

факультет Економічний

(назва факультету)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Глобальна економіка» для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Професійна освіта (Економіка)» за спеціальністю 015 «Професійна освіта», спеціалізація «Економіка».

Розробники: Танклевська Н.С., доктор економічних наук, професор
Повод Т.М., кандидат економічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки та фінансів
Протокол «1» від «27» серпня 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією зі спеціальності 015 *Професійна освіта (Економіка)*
Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Схвалено на Вченій раді економічного факультету
Протокол №1 від «28» серпня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (напрямок підготовки), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <u>01 «Освіта/Педагогіка»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова компонента	
Змістових частин – 1	Спеціальність: <u>015 «Професійна освіта»</u> Спеціалізація: <u>«Економіка»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача - 3	Другий (освітньо-професійний) рівень: <u>«магістр»</u>	Лекції	
		16 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	10 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		62 год.	70 год.
Індивідуальні завдання:			
–	–		
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 28/62 (30%/70%)

для заочної форми навчання – 20/70 (22%/78%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Глобальна економіка» - є формування у здобувачів другого рівня вищої освіти знань умов і факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки.

Завдання дисципліни: виявлення системної сутності економічної глобалізації; визначення глибини впливу глобальних трансформацій на світові інтеграційні процеси; ідентифікація основних параметрів глобального розвитку; визначення сучасних умов економічної безпеки держави в глобальному середовищі; аналіз особливостей формування національних і міжнародних стратегій розвитку.

У результаті вивчення дисципліни «Глобальна економіка» здобувач повинен:

знати:

- природу, передумови та фактори становлення глобальної економіки;
- закономірності глобальної корпоратизації бізнесу;
- генезис глобальної економічної інтеграції;
- характер, форми, моделі та конкурентні переваги регіональної економічної інтеграції в глобальних умовах розвитку;
- динаміку процесів інституціоналізації глобального економічного розвитку;
- форми та механізми соціалізації глобальної економіки;
- механізми та інструментарій антициклічного регулювання економік у глобальній системі;
- дію конкурентних механізмів глобального ринку;
- напрями інтеграції України в глобальний економічний простір.

уміти:

- аналізувати тенденції глобалізації економічного розвитку;
- виявляти та оцінювати проблеми розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації;
- розробляти стратегічні заходи для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей, міжгалузевих комплексів;
- прогнозувати процеси глобалізаційного розвитку світової економіки;
- визначати регулятивні пріоритети формування сучасної міжнародної економічної політики.

Компетентності, що набуваються в результаті вивчення дисципліни:

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні та презентувати результати.

Фахові компетентності спеціальності:

- здатність використовувати знання, уміння і навички в галузі теорії і практики викладання економіки;
- здатність застосовувати у викладацькій діяльності наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економіці.

Програмні результати навчання:

- знати та розуміти фундаментальні та прикладні аспекти наук про освіту та економіку;
- формулювати нові гіпотези та наукові задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розвитку на основі наявного ресурсного потенціалу;
- знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень й упровадження сучасних систем освіти у професійній діяльності відповідно до спеціалізації в умовах глобалізаційних процесів;
- обґрунтувати напрями діяльності та інструменти управління в умовах глобалізації і уміти зв'язати їх з базовими знаннями і теоріями.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Глобалізація та економічний розвиток

Глобалізація та її причини, глобальне середовище, інформаційна революція, тенденції та рівні глобалізації, інтеграційні процеси, глобалізація світового ринку, глобальна економіка, контрглобалізм (антиглобалізм), глобальний інституціоналізм, космополітизм, розвиток глобалізації та її циклічність, проблеми подальшої світової глобалізації (конкуренція, дискримінація, протекціонізм). Суть, основні риси і передумови міжнародної економічної інтеграції, етапи інтеграції. Наслідки інтеграції. Міжнародні інтеграційні угруповання держав та їх типи. Передумови створення вільних економічних зон, преференції для міжнародного бізнесу у спеціальних зонах, технологічні парки.

Тема 2. Глобалізація світового ринку

Суть світового ринку та його ознаки. Світовий ринок у системі міжнародних економічних відносин. Глобалізація ринків і глобалізація

виробництва. Міжнародний поділ праці, спеціалізація і кооперація виробництва. Глобальна інфраструктура виробництва світової економіки. Глобалізація міжнародного фінансового ринку. Основні тенденції розвитку світового ринку.

Тема 3. Основні форми міжнародних економічних відносин в глобальній економіці. Міжнародна торгівля в умовах глобалізації

Суть міжнародних економічних відносин, передумови виникнення світових господарських зв'язків, основні форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталу, міжнародні валютні відносини, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародна міграція робочої сили, міжнародна освіта і туризм. Суть міжнародної торгівлі, її види, форми та закономірності розвитку, державне регулювання міжнародної торгівлі, рівні регулювання світової торгівлі, економічні та неекономічні методи регулювання торгівлі між країнами. Види міжнародної торговельної політики: торговий лібералізм та протекціонізм. Захисні аргументи на користь протекціонізму: антидемпінгові заходи, технічні бар'єри тощо. Платіжний баланс: дебет і кредит, сальдо. Структура платіжного балансу, його рівновага, фактори, що впливають на стан платіжного балансу. Торговельний баланс.

Тема 4. Світова валютна система в глобальному середовищі

Світова, європейська і національна валютні системи, валюта і валютний курс, ринок іноземних валют, міжнародні кредитні відносини, міжнародні валютно-фінансові організації: міжнародний валютний фонд (МВФ), міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР), європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР). Спекулятивні операції на валютних ринках, боротьба з відмиванням "брудних" грошей, офшорні зони, офшорні компанії, офшорні фонди – їх типи.

Тема 5. Роль держави в умовах глобалізації

Стратегія держави в системі глобальних економічних відносин, головні опори держави в сучасній неоліберальній глобалізації, регуляція і дерегуляція економіки країни в глобальному середовищі, економічна диктатура держави в умовах виходу країни з кризи, менеджмент світової глобальної економіки.

Тема 6. Міжнародний бізнес в глобальній економіці

Суть та мотивація міжнародного бізнесу, формування глобальною економікою умов для міжнародного бізнесу, галузі розвитку міжнародного підприємництва в глобальному середовищі. Міжнародна фірма як основний суб'єкт транснаціонального бізнесу. головні стратегії фірми в міжнародному бізнесі: мультиринкова, глобальна, транснаціональна, світова. Види міжнародного бізнесу: експорт, спільні підприємства, власні філії, транснаціональні компанії, ліцензування, будівництво «під ключ», франчайзинг, офшорний бізнес.

Тема 7. Країни і регіони у світовій глобальній економіці

Класифікація країн у глобальній економіці: промислово-розвинуті (індустріальні), країни з перехідною ринковою економікою; країни, що розвиваються. Країни-лідери у світовій економіці: США, країни-члени Європейського Союзу, Японія, Китай. Країни регіональної економічної співпраці: нові індустріальні країни та країни, що розвиваються.

Тема 8. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобалізації

Формування економіки України у глобальних вимірах сталого розвитку. Концептуальні засади міжнародної економічної політики України. Розвиток підприємництва в Україні та конкурентоспроможність вітчизняних підприємств в умовах глобалізації. Реалізація зовнішньоекономічної політики України: лібералізація зовнішньої торгівлі, створення сприятливого клімату для залучення іноземних інвестицій, розвиток інтеграційних зв'язків з Європейським Союзом (ЄС) та іншими державами, міжнародними економічними і фінансовими організаціями.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Глобалізація та економічний розвиток	10	2	-	-	-	8		1	1			8
Тема 2. Глобалізація світового ринку	12	2	2	-	-	8		1	1			8

Тема 3. Основні форми міжнародних економічних відносин в глобальній економіці. Міжнародна торгівля в умовах глобалізації	12	2	2	-	-	8		1	1			8
Тема 4. Світова валютна система в глобальному середовищі	12	2	2	-	-	8		1	1			8
Тема 5. Роль держави в умовах глобалізації	12	2	2	-	-	8		1	1			8
Тема 6. Міжнародний бізнес в глобальній економіці	12	2	2	-	-	8		2	2			10
Тема 7. Країни і регіони у світовій глобальній економіці	11	2	2	-	-	7		1	1			10
Тема 8. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобалізації	9	2	-	-	-	7		2	2			10
Усього годин	90	16	12	-	-	62		10	10	-	-	70

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Глобалізація та економічний розвиток	2/1
2	Тема 2. Глобалізація світового ринку	2/1
3	Тема 3. Основні форми міжнародних економічних відносин в глобальній економіці. Міжнародна торгівля в умовах глобалізації	2/1
4	Тема 4. Світова валютна система в глобальному середовищі	2/1
5	Тема 5. Роль держави в умовах глобалізації	2/1
6	Тема 6. Міжнародний бізнес в глобальній економіці	2/2
7	Тема 7. Країни і регіони у світовій глобальній економіці	2/1
8	Тема 8. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобалізації	2/2
Разом		16/10

6. Теми практичних та семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Глобалізація та економічний розвиток	-/1
2	Тема 2. Глобалізація світового ринку	2/1
2	Тема 3. Основні форми міжнародних економічних відносин в глобальній економіці. Міжнародна торгівля в умовах глобалізації	2/1
3	Тема 4. Світова валютна система в глобальному середовищі	2/1
4	Тема 5. Роль держави в умовах глобалізації	2/1
5	Тема 6. Міжнародний бізнес в глобальній економіці	2/2
6	Тема 7. Країни і регіони у світовій глобальній економіці	2/1
8	Тема 8. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобалізації	-/2
Разом		12/10

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Обов'язкова самостійна робота передбачає самостійне вивчення здобувачем другого рівня вищої освіти окремих теоретичних питань тем дисципліни, виконання індивідуальних завдань, участь у роботі малих груп; систематизація вивченого матеріалу дисципліни.

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Глобалізація та економічний розвиток	8/8
2	Тема 2. Глобалізація світового ринку	8/8
3	Тема 3. Основні форми міжнародних економічних відносин в глобальній економіці. Міжнародна торгівля в умовах глобалізації	8/8
4	Тема 4. Світова валютна система в глобальному середовищі	8/8
5	Тема 5. Роль держави в умовах глобалізації	8/8
6	Тема 6. Міжнародний бізнес в глобальній економіці	8/10
7	Тема 7. Країни і регіони у світовій глобальній економіці	7/10
8	Тема 8. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобалізації	7/10
Разом		62/70

Індивідуальна робота є однією з форм самостійної роботи здобувачів другого рівня вищої освіти, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Вибіркове індивідуальне завдання передбачає підготовку реферату, тез, статті, роботи на конкурс, участь у міжнародних та всеукраїнських конференціях.

Теми рефератів (індивідуальне завдання):

1. Сутність глобалізація світової економіки та світового ринку.
2. Етапи формування і розвитку глобалізації світової економіки.
3. Сучасний етап розвитку глобальної економіки та його особливості.
4. Теоретичні та практичні засади функціонування світової економіки як цілісної системи.
5. Критерії структуризації світової економіки.
6. Структуризація світової економіки за рівнем соціально-економічного розвитку країн.
7. Регіональна структура світової економіки.
8. Класифікація країн Світовим банком: особливості підходу до структуризації світової економіки.
9. Міжнародний поділ праці та його специфіка в сучасних умовах розвитку світової економіки.
10. Міжнародна спеціалізація та кооперування як форми суспільного поділу праці у світовому господарстві.
11. Сутність, етапи розвитку та показники інтернаціоналізації виробництва.
12. Сутність і форми міжнародної економічної інтеграції.
13. Міжнародна економічна інтеграція: передумови та наслідки для країн-учасниць.
14. Загальна характеристика основних інтеграційних угруповань.
15. Європейський Союз: еволюція економіки і сучасний стан.
16. Особливості міжнародної економічної інтеграції в рамках Співдружності Незалежних Держав.
17. Сутність і форми прояву глобалізації економічних процесів.
18. Глобалізація економічних процесів та її наслідки.
19. Суб'єкти світової економіки та їх групування.
20. Міжнародні корпорації як суб'єкти світогосподарських зв'язків. Багатонаціональні та транснаціональні корпорації.

21. Транснаціональні корпорації у світовому господарстві та методи їх міжнародної експансії.
22. Сутність і фактори економічного розвитку країн світу.
23. Еволюція моделей економічного розвитку країн світу.
24. Особливості економічного зростання в різних групах країн у сучасних умовах.
25. Циклічність зростання світової економіки та її складових.
26. Продовольча проблема у світі: причини існування, форми прояву та способи розв'язання.
27. Еколого-економічні проблеми сучасної цивілізації та шляхи їх розв'язання.
28. Природні ресурси світового господарства: формування сучасного типу природокористування.
29. Сировинно-енергетичний потенціал світової економіки та шляхи підвищення ефективності його використання.
30. Трудовий потенціал світової економіки та особливості його формування і використання в різних групах країн.
31. Інвестиційні ресурси планетарної економіки. Форми і напрямки міжнародних інвестицій.
32. Сучасні тенденції міжнародного руху капіталу.
33. Галузева структура світової економіки: міжгалузеві пропорції та структурні зрушення.
34. Особливості галузевої структури економіки в різних групах країн.
35. Промисловість як провідна галузь матеріального виробництва у світі: сучасний стан, тенденції розвитку, регіональні особливості.
36. Аграрний сектор світового господарства та його ресурсний потенціал.
37. Сучасний стан рослинництва і тваринництва у світі.
38. Агропромисловий комплекс: структура і роль у світогосподарській системі.
39. Сучасні тенденції розвитку сільськогосподарського виробництва у світі.
40. Загальна характеристика інфраструктурних галузей світової економіки.
41. Специфічні риси економіки розвинутих країн у сучасних умовах.
42. Основні моделі економіки розвинутих країн.
43. Сучасні тенденції економічного розвитку постіндустріальних країн.
44. Відносна макроекономічна стабілізація в розвинутих країнах та її характерні ознаки.
45. Класифікаційні ознаки та основні риси економіки країн, що розвиваються.

46. Соціально-економічна структура країн, що розвиваються, та напрямки її трансформації.
47. Зовнішньоекономічні зв'язки країн, що розвиваються.
48. Нові індустріальні країни у світогосподарській системі.
49. Загальна характеристика господарства постсоціалістичних країн з перехідною економікою.
50. Ринкові перетворення у постсоціалістичних країнах з перехідною економікою.
51. Інтеграційні процеси у постсоціалістичних країнах з перехідною економікою.
52. Міжнародне економічне становище України.

10. Методи навчання

Методи навчання, які використовуються: словесні, наглядні, пояснювально-ілюстративні, аналітичні, дослідницькі.

11. Методи контролю

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний.

Форми контролю, які використовуються:

Поточний контроль: тестовий контроль, перевірка рішення практичних завдань, перевірка складання конспектів, захист та оцінювання індивідуальних завдань, оцінка за активність студентів на заняттях, тези виступу на конференції, участь у конференціях, публікація статті.

Поточний підсумковий контроль: перевірка контрольних робіт (реферати, есе, тести).

Підсумковий контроль: екзамен.

Оцінювання знань з навчальних дисциплін, формою підсумкового контролю яких є екзамен здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності, поточного підсумкового контролю та екзамену. Студент отримує комплексну оцінку результатів навчання:

- 60 балів результати виконання всіх видів робіт і поточної успішності;
- 40 балів результати екзамену.

Максимальна кількість - 100 балів.

**12 Розподіл балів, які отримують здобувачі з дисципліни
«Глобальна економіка»
(підсумковий контроль)**

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60
8	6	8	6	8	8	8	8	

T1, T2 ...T8 – теми змістових частин.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності / Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/ National grade
			для екзамену
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Базова

1. Глобальна економіка : навч. посіб. / Н. М. Вдовенко та ін. Київ : НУБіП України, 2017. 319 с.
2. Плахотнік О. О. Глобальна економіка : конспект лекцій. Кам'янське : ДДТУ, 2017. 63 с.
3. Глобальна економіка : навч. посіб. / за ред. С. І. Архієреєнко. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. 192 с.
4. Ковтун О. І., Куцик П. О., Башнянин Г. І. Глобальна економіка : підручник. Львів : Видавництво ЛКА, 2014. 704 с.
5. Глобальна економіка : навч. посіб. / Шталь Т. В. та ін. Харків : Видавництво «Форт», 2016. – 358 с.

Допоміжна

1. Козак Ю. Г., Ковалевський В. В., Захарченко О. В. Міжнародні стратегії економічного розвитку : навч. посіб. Київ : Аврор, 2011. 262 с.
2. Кузьмін О. Є., Пирог О. В., Литвин І. В. Глобальна економіка : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 300 с.
3. Куцик П. О., Ковтун О. І., Башнянин Г. І. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : монографія. Львів : Видавництво ЛКА, 2015. 594 с.
4. Македон В. В. Міжнародний менеджмент : підручник. Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. 616 с.
5. Національна економіка : навч. посіб. / Бережна Н. І. та ін. ; за ред. В. М. Філатова. Харків : Видавництво ХНЕУ, 2010. 200 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://nssmc.gov.ua/>
4. Офіційний сайт бібліотеки Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
6. Бібліотека економіста. URL: <http://chitalka.info/finansi.html/>
7. Офіційний сайт Міжнародної фінансової корпорації. URL: www.ifc.org.
8. Офіційний сайт Багатостороннього агентства гарантування інвестицій. URL: www.miganet.worldbank.org.